

Vastaus Eeva Tikkasen ja Erika Veltheimin sekä 17 muun valtuutetun aloitteeseen: Perhepäivähoito näkyvämmäksi varhaiskasvatuksen muodoksi Vantaalla

VD/1589/00.02.00.03/2022

KK/MM/EJ

Eeva Tikkanen ja Erika Veltheim sekä 17 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Päiväkodit ovat monin paikoin Vantaalla hyvin täysiä. Lisätarvetta julkiselle varhaiskasvatukselle tulee entisestään, kun 1.8.2022 alkaen kotihoidontuen kuntalisä lakkautetaan. Todennäköisesti samalla alle 1,5 –vuotiaiden lasten hoitopaikkojen tarve tulee kasvamaan. Useilla niillä alueilla, joilla kuntalisää on käytetty eniten, on myös haastavin tilanne päiväkotipaikkojen saatavuuden suhteen. Nyt on hyvä hetki vahvistaa Vantaalla laadukasta perhepäivähoitoa.

Perhepäivähoito on monien vanhempien ensisijainen toive pienten lasten hoitomuodoksi. Vantaalla perhepäivähoitoa on toivottu hoitomuodoksi eniten juuri alle 2- vuotiaille lapsille. Nämä vauvat ja taaperot hyötyvätkin juuri perhepäivähoidon laadukkaasta, kodinomaisesta ja stressittömästä ympäristöstä, pysyvästä pieniryhmästä, pysyvän aikuisen kasvattamana ja ohjaamana.

Vantaa on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallissa. Vuoden 2022 talousarvioon on kirjattu, että perheille on tarjolla erilaisia varhaiskasvatuksen muotoja. Nämä eivät saa jäädä pelkiksi sanoiksi paperilla, vaan mallin toteuttamiseksi tulee tehdä konkreettisia toimia. Perheiden valinnanvapautta varhaiskasvatushoitomuodon suhteen on aidosti tuettava ja ensisijaiseen toiveen toteutumista on seurattava.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki parantaa sekä julkisen että yksityisen perhepäivähoidon saatavuutta ja näkyvyyttä Vantaalla. Tiedotetaan varhaiskasvatukseen hakeville perheille entistä paremmin kunnallisen ja yksityisen perhepäivähoidon mahdollisuudesta sekä perhepäivähoidon laadukkaasta varhaiskasvatuksesta ja pedagogiikasta.

Lisäksi perhepäivähoitajien pito- ja vetovoimaa on vahvistettava osana muun varhaiskasvatushenkilöstön pito- ja vetovoiman vahvistamista mm. antamalla vahvempaa tukea ja neuvoa myös yksityisille perhepäivähoitajille. Esitämme, että kaupunki myös tukee tarvittaessa perhepäivähoitajaksi kouluttautumisessa eläköityvien perhepäivähoitajien tilalle. Tavoitteeksi on otettava sekä kunnallisten että yksityisten perhepäivähoitajien lisärekrytointi tätä merkityksellistä ja laadukasta varhaiskasvatustyötä tekemään.”

Kaupunginvaltuusto 31.1.2022 § 16

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Varhaiskasvatuspaikkojen alueellisessa riittävydessä on jonkin verran eroja, mutta kaupunkitasolla tämänhetkiset paikat riittävät varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Tulevaan lisätarpeeseen varaudutaan investointisuunnitelman mukaisesti perustamalla uusia päiväkoteja.

Varhaiskasvatuksessa on tunnistettu perheiden toive varhaiskasvatuksen toteuttamisesta monimuotoisesti, vaikka perhepäivähoitajien määrä, niin kunnallisten kuin yksityisten, on laskenut viime vuosien aikana erityisesti eläköitymisen takia. Vantaalla toimii tällä hetkellä 27 kunnallista ja noin 20 yksityistä perhepäivähoitajaa. Kunnalliset perhepäivähoitajat ovat työsuhteessa Vantaan kaupunkiin. Yksityiset perhepäivähoitajat toimivat yrittäjinä.

Kunnallisiin perhepäivähoitajan vakansseihin ei ole ollut viime vuosina juuri hakijoita. Lisäksi kunnallisten perhepäivähoitajien lisääminen on haastavaa työaikalainsäädännön ja perheiden tarpeiden kohtaamattomuuden vuoksi.

Vantaalla suhtaudutaan myönteisesti perhepäivähoitoon yhtenä varhaiskasvatuksen muotona, ja yhtenä mahdollisena ratkaisuna hoitajien määrän lisäämiseksi on yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamista yksityiseen perhepäivähoitoon. Tämän toimenpiteen toivottaisiin lisäävän yksityisten perhepäivähoitajien määrää.

Ryhmäperhepäiväkotien palveluverkkoa selvitettiin yhtenä kasvatuksen ja oppimisen toimialan talouden tasapainotuksena keinona Vantaan kaupungin tuottavuus ja kasvuohjelman 2021–2025 mukaisesti. Ryhmäperhepäiväkodit toimivat pääsääntöisesti vuokratiloissa, jonka vuoksi kustannukset niissä nousevat korkeammaksi kuin Vantaan kaupungin omistamissa tiloissa. Lisäksi henkilöstörakenteensa ja kokonsa puolesta ryhmäperhepäiväkodit ovat haavoittuvia ja henkilöstön poissaolot vaikuttavat palvelun järjestämiseen. Ryhmäperhepäiväkotien henkilöstöltä ei edellytetä pedagogista koulutusta.

Palveluverkon selvityksen johdosta päätettiin lakkauttaa ryhmäperhepäiväkotien Omenankukan, Puolukan, Puistonpesän, Tammenkolon ja Poppelin toiminta 1.8.2021 alkaen, koska niiden tilat ovat huonokuntoisia ja epätarkoituksenmukaisia, eivätkä ne toiminnallisesti vastanneet varhaiskasvatuksen nykyisiä vaatimuksia. Vantaalle on valmistunut uusia päiväkoteja, joilla on korvattu lakkautettujen ryhmäperhepäiväkotien varhaiskasvatuspaikat. Vantaan varhaiskasvatuksessa on edelleen toiminnassa neljä (4) ryhmäperhepäivähoidon toimipistettä. Näiden lakkauttamisesta ei ole päätöstä, mutta todennäköistä on, että kun varhaiskasvatuksen palveluverkko alueellisesti kehittyä, tullaan näistä luopumista esittämään edellä mainittujen toiminnallisten haasteiden sekä kustannusten näkökulmasta. Lakkauttamisen edellytyksenä on, että tarvittavat varhaiskasvatuspaikat pystytään osoittamaan muualta.

Perhepäivähoitajana voi toimia perhepäivähoitajan peruskurssin tai ammattitutkinnon suorittanut henkilö tai muu kasvatusalan ammattilainen. Tämä luo haasteen myös perhepäivähoitajien saatavuudelle. Varhaiskasvatuslakiin kirjattu henkilöstörakenteen muutos, jossa siirtymäaikaa on vuoteen 2030 asti, aiheuttaa tulevaisuudessa sen, että varhaiskasvatuksen saatavuus ja pitovoiman toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien rekrytointiin ja koulutuspolkuihin. Toimiala pitää kuitenkin kokonaisuudessaan kannatettavana, että vastaisuudessa myös perhepäivähoitajien pito- ja vetovoimaan kiinnitetään huomiota.

Perhepäivähoitajien työaikalain muuttuminen 2011 on tuonut haasteita lasten sijoittamiseen perhepäivähoidon ryhmiin, sillä lasten hoitoajat, perhepäivähoitajan työaika ja tasoittumisvapaiden varahoitojärjestelyt eivät kohtaa huoltajien toiveita.

Kevään 2022 aikana hakemuksia, joissa ensisijainen toive on perhepäivähoito, on 27.4.22 mennessä saapunut 27 kappaletta. Näiden lisäksi on ryhmäperhepäivähoitoon ensisijaisen toiveen hakemuksia tullut 11. Elokuun 2022 alusta perhepäivähoitoon vapautuu (27.4.22 tiedon mukaan) 48 paikkaa. Tällä hetkellä siis näyttää siltä, että kaikki ensisijaisesti perhepäivähoitoon hakeneet tulevat myös saamaan paikan perhe- tai ryhmäperhepäivähoidosta.

Mitä perhepäivähoidon näkyvyyteen tulee, niin perhepäivähoito mainitaan Vantaan varhaiskasvatuksen internetsivuilla yhtenä varhaiskasvatuksen vaihtoehtona. Varhaiskasvatuspaikkaa voi hakea alueittain, esim. perhepäivähoito Korso.

Perhepäivähoidosta on kerrottu internet sivustolla mm. miten sinne haetaan, minkälainen työaika perhepäivähoitajilla on ja mitä hoitomuoto tarkoittaa. Palveluohjaajat kontaktoivat kaikki hakijat ja selvittävät tulevan hoitoajan ja asuinpaikan mukaisesti lähinnä kotia olevat varhaiskasvatusvaihtoehdot, myös perhepäivähoidon. Huoltajilla on mahdollisuus tutustua hoitajaan ennen päätöksen tekoa. Perhepäivähoito kerrotaan aina vaihtoehtona, vaikka huoltajilla ei olisi mainintaa perhepäivähoidosta hakemuksessa.

Perhepäivähoitaja työskentelee omassa kodissaan. Jotta voi ryhtyä perhepäivähoitajaksi, on arvioitava oman kodin ja lähiympäristön soveltuvuutta ja turvallisuutta varhaiskasvatukseen ja perhepäivähoitotoimintaan. Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä esiopetuksessa olevaa lasta tai perusopetuksen aloittanutta lasta.

Kuten aloitteessakin todettiin, perhepäivähoitajan veto- ja pitovoimaan vaikuttaa myös työn tuki. Vantaalla tehtävään nimetyt päiväkodin johtajat ohjaavat, tukevat ja valvovat perhepäivähoidon toimintaa. Laadukkaan varhaiskasvatuksen takaamiseksi ja työn tueksi on laadittu Vantaan perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma (vasu). Tämä suunnitelma vastaa varhaiskasvatuslain asettamiin tavoitteisiin ja toimii perhepäivähoitajan ammatillisena käsikirjana. Mikäli perhepäivähoitaja kaipaa vahvempaa tukea kasvatustyössään, konsultoivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattorit antavat heille varhaiskasvatuksen tukeen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Vantaan kaupungin verkkosivu-uudistus vaikuttaa myös varhaiskasvatuksen palveluiden parempaan näkyvyyteen. Aloitteessa esille tuotu toive, että kaupunki parantaa sekä kunnallisen että yksityisen perhepäivähoidon saatavuutta ja näkyvyyttä Vantaalla, on realistinen ja varteenotettava haaste varhaiskasvatuksen toimialalle. Pyrimme vastamaan tähän tarpeeseen yhteistyössä perhepäivähoidon esimiesten ja kasvatuksen ja opetuksen toimialan viestinnän kanssa. Vantaan varhaiskasvatuksen verkkosivujen parantaminen kunnallisen perhepäivähoidon sekä yksityisten hoitajien saavutettavuuden edistämiseksi on käynnissä.

Kaupunginhallitus 9.5.2022 § 17

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eeva Tikkaselle ja Erika Veltheimille sekä 17 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- Eeva Tikkasen ja Erika Veltheimin sekä 17 muun valtuutetun aloite: perhepäivähoito näkyvämmäksi varhaiskasvatuksen muodoksi Vantaalla

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Mikko Mäkelä, puh. 050 3417386

etunimi. sukunimi[at]vantaa.fi